

Prof. zw. dr hab. Ryszard Staniszewski

Klinika Chirurgii Naczyniowej, Wewnętrzznacznyniowej Angiologii i
Flebologii Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego
w Poznaniu

**Ocena osiągnięć naukowych oraz dorobku
naukowego dr. n. med. Macieja Walędziaka z Kliniki Chirurgii
Ogólnej, Onkologicznej, Metabolicznej i Torakochirurgii Wojskowego
Instytutu Medycznego w Warszawie w postępowaniu habilitacyjnym
w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki
medyczne**

Podstawą ubiegania się o tytuł doktora habilitowanego dr. n. med. Macieja Walędziaka jest cykl 5 publikacji na temat „Optymalizacji opieki bariatrycznej w warunkach pandemii na przykładzie COVID-19” o łącznym Impact Factor 12,168 i punktacji MNiSzW 290. Wymienione prace powstały po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk medycznych i spełniają warunki wynikające z ustawy – prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 219 ust. 1 pkt. 2 z dnia 20 lipca 2018 roku).

Jednym z najpoważniejszych problemów medycznych przed jakimi stanął świat w ostatnim dwudziestoleciu w krajach wysoko uprzemysłowionych jest problem otyłości wśród dzieci, młodzieży jak i dorosłych , problem ten z roku na rok znacząco narasta również w Polsce. Dlatego też Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła globalną epidemię otyłości. W naszym kraju oblicza się , że około 40% dorosłej populacji ma nadwagę a u przeszło 20% stwierdza się otyłość.

Z badań epidemiologicznych i praktyki klinicznej wynika, że patologiczna otyłość prowadzi do szeregu powikłań wielonarządowych, a często i do zgonu chorego. Dlatego też normalizacja wagi i leczenie nadmiernej otyłości stało się palącym problemem współczesnej medycyny w krajach wysoko rozwiniętych w tym również i w Polsce. Leczenie takie musi być wielospecjalistyczne, w skład zespołu terapeutycznego wchodzi psycholog, dietetycy, lekarze różnych specjalności w zależności od chorób współistniejących, w tym i chirurdzy zajmujący się leczeniem bariatrycznym, które wydaje się być najbardziej efektywnym sposobem terapii. W ostatnich latach w Polsce nastąpił rozwój ośrodków zajmujących się tą terapią. W roku 2019 wykonano w naszym kraju około 4500 różnego typu zabiegów bariatrycznych.

W tym też roku pojawiło się zupełnie nowe wyzwanie dla służb medycznych na całym świecie. Pojawił się COVID-19 i Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła pandemię zakażeń wirusem SARS-CoV-2, co znacznie skomplikowało leczenie chorych, w tym również chorych z patologiczną otyłością. Ludzkość stanęła przed ogromnym wyzwaniem, jak poradzić sobie z narastającą liczbą zachorowań na COVID-19 i jednocześnie leczyć tych chorych którzy tego wymagają. Zgodnie z zaleceniami organizacji światowych jak i rządów krajów dotkniętych tą pandemią ogłoszono tzw. lockdown czyli między innymi zawieszenie wykonywania planowych operacji chirurgicznych, w tym i zabiegów bariatrycznych oraz terapii chorych z nadmierną otyłością w szpitalach i poradniach.

Dlatego też bardzo cenne było poznanie opinii zarówno chorych jak i chirurgów na temat leczenia chirurgicznego otyłości w tym czasie przymusu odłożenia takich zabiegów ze względu na pandemię, na samopoczucie tych chorych, ich zachowanie i dobrostan. Tego zadania podjął się zespół kierowany przez d n. med. Macieja Walędziaka.

Sytuacja, w której znaleźli się zarówno lekarze jak i pacjenci była ekstremalna zarówno terapeutycznie jak i komunikacyjnie. Nie działały

poradnie, kontakt z prowadzącym lekarzem był znacznie utrudniony, odwołano planowe operacje bariatryczne, wytworzył się chaos informacyjny i administracyjny co mogło wywołać duże turbulencje wśród chorych, jak i personelu medycznego zaangażowanego w leczenie. Dlatego też tak ważnym było poznanie i zebranie istotnych danych i wyciągnięcie wniosków na temat funkcjonowania opieki bariatrycznej w czasie pandemii tym bardziej, że jak przewidują badacze zajmujący się wirusologią takie sytuacje mogą zdarzać się w przyszłości.

Dr Maciej Walędziak wraz z zespołem podjęli próbę zanalizowania danych na temat stanu zdrowia, nawyków żywieniowych, zmiany zachowań czy podjęcia decyzji o późniejszej operacji uzyskanych drogą ankiet elektronicznych, mediów społecznościowych, organizacji i grup wsparcia, forów internetowych dla chorych z otyłością. Wyniki tych prac badawczych zostały opublikowane w 5 renomowanych czasopismach medycznych o łącznym IF-12,168. Badania te są oryginalne i unikalne w skali kraju i Europy. Metodyka badań jest bardzo nowoczesna, oparta na współczesnych metodach komunikacji elektronicznej a materiał badany bardzo szeroki, co pozwoliło wysnuć bardzo interesujące i ważne wnioski.

Z przeprowadzonego badania ankietowego grupy 800 chorych leczonych bariatrycznie i chirurgów ich leczących wynika, że początki pandemii miały ogromny wpływ na psychikę tych chorych, ich nawyki żywieniowe i aktywność fizyczną. To wszystko negatywnie wpływało na aktualne zachowanie, zmianę tych nawyków chorzy planowali bowiem przesunąć na okres po pandemii. Interesujące jest, że 70% z tej grupy chorych mogła kontaktować się ze specjalistą drogą elektroniczną, co jest sprzeczne z obiegowymi opiniami na temat trudności komunikacyjnych

W kolejnej publikacji oceniano jak pandemia COVID-19 wpłynęła na chorych oraz ich poglądy i decyzje związane z leczeniem operacyjnym. Wśród badanych chorych aż 66% wyrażało gotowość poddania się

operacji bariatrycznej mimo trwającej pandemii i zwiększonego narażenia na możliwość zakażenia. Bardziej sceptyczni co do zabiegu byli jednak mężczyźni niż kobiety. Co ciekawe, chorzy z wielochorobowością (, cukrzycą , zmianami wielostawowymi) częściej chcieli być operowani w porównaniu do osób bez tych obciążeń.

Omawiając wpływ izolacji podczas pandemii na proces leczenia bariatrycznego autorzy zauważyli, że około połowa z badanej grupy zwiększyła masę ciała, a około 80% z nich miało duże obawy co do swego zdrowia. Ciekawe, że zwiększoną wagę zanotowano w grupie młodszych chorych, z mniejszym wskaźnikiem BMI i u kobiet z wielochorobowością, natomiast chorzy z cukrzycą typu 2 rzadziej przybierali na wadze. Na podkreślenie zasługuje znaczenie i możliwość kontaktu z personelem medycznym, czy z grupą wsparcia na forum internetowym czy organizacją zrzeszającą tych chorych. Tego typu kontakty znacznie poprawiają motywację i stan psychicznych chorych bariatrycznych.

Z przeprowadzonych badań wynika , że mimo panującej pandemii większość chorych oczekiwała na zabieg operacyjny i była zdeterminowana w swym postanowieniu by czekać do jej końca. Natomiast chirurdzy uważali, że nie ma potrzeby odkładania tych zabiegów na czas po pandemii i można je wykonywać równolegle z innymi zabiegami.

Większość chorych z nadmierną otyłością choruje na cukrzycę typu 2. Podczas pandemii ta grupa chorych miała ogromne problemy z zachowaniem należytych nawyków żywieniowych i właściwej aktywności fizycznej co było wynikiem lockdownu i niemożności wyjścia poza obręb zamieszkania.

Podsumowując, przedstawiony przez habilitanta zbiór 5 publikacji naukowych opublikowany w renomowanych czasopismach medycznych , ze zbiorczym IF-12,168 i punktacją MNiSzW – 290 wyczerpuje wskazania wynikające z art. 219 ustawy 1 pkt. 2 z roku

2018 i umożliwia rozpoczęcie procedowania przewodu habilitacyjnego.

W przedstawionych publikacjach podjęto próbę oceny wpływu pandemii SARS-Cov-19 na zachowanie i stan zdrowia psychicznego i fizycznego chorych z nadmierną otyłością przed i po leczeniu operacyjnym oraz w pewnym zakresie postawy i poglądów chirurgów na temat leczenia bariatrycznego w czasach pandemii. Jednak w tytule tego zbioru publikacji jest „ optymalizacja opieki” I odpowiedzi na to zagadnienie w tych pracach nie znalazłem . Brak jest przedstawienia konkretnych działań czy też zaleceń które pomogłyby zoptymalizować taką opiekę w czasie tej, jak i kolejnej pandemii, i na czym taka optymalizacja miałaby polegać. Wszystkie publikacje oparte są na metodyce ankietowej, z wykorzystaniem nowoczesnych źródeł komunikacji takich jak internet, media społecznościowe czy Facebook. Jednak wydaje mi się, że nie są to prace typowo kliniczne które wniosłyby znaczące zmiany w postępowaniu z pacjentami bariatrycznymi lub podjęły próbę zmiany lub modyfikacji istniejących metod terapeutycznych i postępowania z tymi chorymi. Wnioski wynikające z tych publikacji były już częściowo znane przed ich opublikowaniem, jak dla przykładu to, że w czasie lockdownu chorzy mogą przybierać na wadze, że dochodzi do zmiany nawyków żywieniowych czy zaburzeń samopoczucia. Wynika to z samej istoty pandemii i ograniczenia mobilności ludzi. Badania te potwierdziły te przypuszczenia i udowodniły je w sposób obiektywny.

Zdaniem recenzenta jednym z ograniczeń wniosków wynikających z tych publikacji jest sama metodyka badań. Badania były ankietowe z użyciem środków komunikacji informatycznej, co mogło w jakimś odsetku wykluczyć znaczącą grupę chorych z badanej populacji, która nie ma dostępu lub niezbyt dobrze posługuje się tymi środkami. Chociaż trzeba dodać, że badane grupy były stosunkowo liczne.

Te uwagi recenzenta nie podważają jednak wartości tych publikacji, o czym świadczy przyjęcie ich do druku w uznanych periodykach i wysoki impact factor tych prac (12,168) .

Ocena dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego

Dorobek naukowy habilitanta jest imponujący i trudny do przecenienia. Dr n. med. Maciej Walędziak jest autorem i współautorem kilkudziesięciu publikacji, głównie z zakresu chirurgii bariatrycznej, w najpoważniejszych czasopismach europejskich i światowych. Skumulowany Impact Factor opublikowanych prac jest bardzo wysoki i wynosi 137.229 , łączna punktacja MNiSzW 3696, liczba cytowani 975, Index Hirscha 17. Liczby te świadczą o ogromnym dorobku habilitanta, jego aktywności naukowej i wadze publikacji. Dr Maciej Walędziak jest uznanym autorytetem zarówno w kraju, jak i w Europie w dziedzinie chirurgii bariatrycznej i wybitnym specjalistą w leczeniu patologicznej otyłości.. Kieruje wiodącym ośrodkiem zajmującym się tym zagadnieniem, osiągając wraz z zespołem znakomite wyniki w leczeniu tej trudnej patologii. Wyniki swych badań oraz rezultaty terapii u chorych bariatrycznych przedstawiał na licznych Konferencjach Naukowych w kraju i za granicą. Jako uznany ekspert w tej dziedzinie brał udział w licznych wielośrodkowych krajowych i międzynarodowych badaniach i projektach badawczych, których wyniki uzyskały uznanie na forum międzynarodowym. O autorytecie, jakim cieszy się na arenie międzynarodowej i krajowej w dziedzinie chirurgii bariatrycznej dr Maciej Walędziak świadczy fakt, że został powołany do licznych wysoko punktowanych czasopism międzynarodowych i krajowych jako recenzent i ekspert. Jest laureatem wielu nagród, zarówno w macierzystym Instytucie jak i na forum krajowym. Członek wielu Towarzystw Naukowych krajowych i zagranicznych o uznanym dorobku naukowym i klinicznym. Był i jest

koordynatorem i współtwórcą programu kompleksowej opieki nad chorymi z otyłością i licznych międzynarodowych programów badawczych i organizacyjnych zajmujących się otyłością i jej leczeniem.

Dr Maciej Walędziak poza pracą kliniczną, naukową oraz działalnością w organizacjach zawodowych zajmuje się również dydaktyką prowadząc zajęcia ze studentami Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Techniczno-Humanistycznego w Radomiu. Jest autorem skryptów w zakresie chirurgii ogólnej i onkologicznej dla studentów i lekarzy. Jest zaangażowany w nauczaniu chirurgii ogólnej w CKP WIM. Opiekun specjalizacji z chirurgii ogólnej.

Podsumowanie

Przedstawione mi do recenzji osiągnięcie naukowe oraz dorobek naukowy, aktywność dydaktyczną i organizacyjną dr n. med. Macieja Walędziaka oceniam bardzo wysoko i pozytywnie. Dokonania na polu naukowym i klinicznym habilitanta są wybitne i trudne do przecenienia. Dlatego też przedkładam Wysokiej Radzie Naukowej Wojskowego Instytutu Medycznego-Państwowego Instytut Badawczy wniosek o dopuszczenie dr. n. med. Macieja Walędziaka do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. med. Ryszard Staniszewski

2023 -06- 19